

MECLİS BÜTÇE ENCÜMENİNDE LÂÇ İŞLERİ ve İLÂÇ SANAYİİ

*1960 Bütçe Encümeni müzakerelerinde Sıhhat ve İçti-
mai Muavenet Vekilimiz Sayın Dr. Lütfi Kırdar 22 Ocak 1960
celsesinde söz alarak Vekâletile ilgili hususlar da geniş izah-
larda bulunmuş ve son olarak ilâç sanayi mevzuuna da
temas ederek aşağıdaki konuşmayı yapmıştır*

İLÂÇ İŞLERİ VE İLÂÇ SANAYİİ

"Memleketimizde en mühim meslelerden birisi olan ilâç işleri ve ilâç sanayii hakkındaki çalışmalarımız 1958 ve 1959 yıllarında da devam etmiş ve müsbet sonuçlar vererek ilâç piyasasındaki darlıklar ortadan kaldırılmış, ilâç fiyatları da bütün imkânlardan faydalanarak mühim ucuzlamalar temin edilmiştir.

Üzerinde çok söz söylenmiş olan ilâç meselesini yüksek heyetimize lâyıkiyle arz edebilmek için biraz izahat ve tafsilât vermekliğime müsadenizi rica ederim.

1953 yılında vekâletçe hazırlanarak büyük titizlikle tatbik sahalarına konulmuş olan (Tıbbî ve İspençiyarî İmalâthaneler Talimatnamesi) esaslarına göre yeniden tanzim edilen tıbbî müstahzar lâboratuvarları bu gün memleket ihtiyacının % 85'ini karşılayacak kapasitede 118 adede yükselmiş bulunmaktadır. Bütün bu müesseselerde sterilite, pirojenite kontrolleri yapılmakta, kalitatif ve kantitatif metodlarla ilâçların müessir maddeleri tetkik ve kontrol edilmekte, birçoklarında biyolojik metodlarla dozaj tayinleri yapılarak tam bir emniyette kullanılacak ilâçlar piyasaya ve halk hizmetine arz edilmektedir.

Bir memlekette her çeşit ilâç iptidai maddesinin yapıldığı nâdir ahvalde rastlanan bir vâkıdır. Kimya sanayiinin gelişmiş bulunduğu Almanya, İngiltere, Fransa, İsviçre gibi bir çok memleketlerde bile bu iptidai maddelerin bir kısmı hariçten tedarik edilmekte ve tıbbî müstahzar sanayiinde kullanılmaktadır.

Memleketimizde de iptidai maddelerin birçoğu şimdilik hariçten getirilerek kontrol ve muayeneleri mütehassis uzmanlar tarafından yerli tesislerimizde yapıldıktan sonra ilâç sanayiinde istimal olunmaktadır.

1958 yılı içinde ihâl edilmiş bulunan 25 milyon liralık ham madde ile 160 milyon liralık müstahzar yapılarak piyasaya verilmiştir.

Enebi sermayeyi teşvik kanunundan faydalanılarak Squibb, Türk-Höchst, Abbott, wander, Ciba, Pfeizer, Sandoz, Birleşik Alman ilâç fabrikaları (Bayer Merck, Schering, Knoll) Roche firmaları memleketimizde ötedenberi hekimlerimiz tarafından tanınmış olan ve aranan birçok ilâçların imaline başlamışlardır.

Önümüzdeki yıllarda kendi ana fabrikalarında imal edilen bütün çeşitlerin yapılması yolunda tedbirler alınmıştır. Bu şekilde bir yıl içinde yurdumuzun ilâç ihtiyacının % 95 gibi mühim bir kısmı yerli olarak imal edilebilecektir. Kimya sanayiindeki gelişmeye muvazi olarak bu müesseselerin iptidai maddelerinin bir kısmını yurdumuzda yapmaları yolundaki teşviklerimiz devam etmektedir.

1958 yılında memleketimizde 180 milyon liralık ilâç istiksal olunmuştur.

Bugün yerli ilâç tesislerimizde hususi bir teknik isteyen antibiyotik ihzaratı başta olmak üzere, hormon imalâtı ve tıbbi müstahzar sanayiinin bütün ispençiyarı şekilleri yapılmakta ve modern tebabatin ihtiyacına arz edilmektedir.

Önümüzdeki yıllarda imalâtın miktar bakımından da tatmin edici bir seviyeye yükseltilmesine çalışılmaktadır. Bu tesislerimizin tam kapasite ile çalışması halinde yerli sanayimiz en geniş manasile ihtiyaca cevap verecek bir seviyeye ulaşacaktır.

Halen yurdumuzda 109 adet tıbbi müstahzar lâboratuvarı, 9 adet ilâç fabrikası mevcuttur. Bu tesislerde 3781 adet müstahzar imâl olmaktadır.

Eskiden beri 6,822 adet yabancı tıbbi müstahzara ruhsat verilmişse de yerli ilâç sanaiindeki inkişâf karşısında bunlardan ancak 250—300 ü ihâl olunmaktadır.

İthal olunan bu müstahzarların bir kısmı henüz yurdumuzda yapılmayanlar olup bir kısmı ise muadilleri yerli olarak imâl edildiği için hariçten getirilmektedir.

Halkımızın kültür seviyesinin yükselmesi ve sağlığına önem vererek en ufak hastalığında hekime muvacaatla ilâç istemesi öğünü-
lecek bir vakıadır.

Yurdumuzda ilâç istihlâkinin seneden seneye ortalama olarak % 287 den fazla artmakta olması bunu ispat eder

İlâç fiatları — İlâç fiatları hakkında da şunları arzetmek istiyorum.

Dört yüzbin ünitelik bir şişe (prokain penicillin) ilâcının fiatı Batı Almanya'da da 4—6 mark, yani 9—12 Lira iken bugün yurdumuzda bu ilâç 70 kurusa satılmaktadır.

16 kapsüllük bir kutu (Terramisin) Yunanistan'da 226 drahmi karşılığı 7,5 dolar, Türk parası olarak 70 lira civarında satılmakta iken bizde 52 liradır.

Aynı ilâç Batı Almanyada 31 mark, yani 64 liradır.

Yine aynı ilâç Amerikada 8,5 dolardır.

25 ünitelik bir şişe (Likemin) ise Yunanistan'da 270 drahmi karşılığı 9, dolar Türk parası olarak 80 lira iken memleketimizde 35 liraya satılmaktadır. Bu ilâcin muadili heparinler ise 16—20 arasındadır. Batı Almanya'da aynı ilâç 55 mark, Türk parası olarak 110 liranın üstündedir.

Bu fiatlar, halkımızın iştirak gücü düşünülerek eldeki imkânlar nisbetinde asgari hadlerde tesbit edilmiştir. Esasen ithal edilen ilâç fiatlarının yerli olarak imâl edilenlere nazaran çok pahalı bulunduğunu nazara alan vekâletimiz, yurdumuzun ilâç ihtiyacını karşılayabilmek için bunların yerli olarak yapılması prensibini kabul etmiş bulunmaktadır.

Bu cümleden olarak yabancı sermayenin iştirakile kurulmuş müesseselerde ve yüzde yüz yerli sermayenin malı olup patent altında yabancı firmaların ilâçlarını imâl eden fabrikalarda bakım ve tamirlerinden ısrarla aranan ve halkımız tarafından istenen ilâçların tamamının yapılmasına çalışılmaktadır.

Bu yoldaki ısrarlı taleplerimiz müsbet neticeler vermiştir.

Yukarıda arzettiğim yabancı firmaların ilâçlarının büyük bir kısmı yurdumuzda imâl olunmakta ve ilâç ihtiyacının % 85'i yerli olarak karşılanmaktadır.

1960 yılında bu miktar % 90'a çıkacaktır. Bu ilâçlar Avrupa'da imâl edilerek Türkiye'ye ithal edilecek ilâçlara nazaran % 50 civarında bir ucuzluk arz etmektedir.

Meselâ: 25 drajelik Optalidon'un ithal fiatı 600 kuruş iken yurdumuzda imâliyle 325 kuruşa, Testoviron depo 250 miligramlık olan müstehzarın ithal fiatı 40 lira 55 kuruş iken yurdumuzda imâliyle 23 liraya satılması temin edilmiştir.

Son defa hükümetçe alınan ve piyasa istikrarını temin eden tedbirlerle dolar kurunun artırılması muvacehesinde yükselen fiatlara muvazi olarak halkın satınalma gücü de artmış bulunmaktadır.

Eskiden 5 lira olan bir işçi yevmiyesi bugün 15—17 lira arasındadır.

Tüccarın, yükselen emtia fiatları nisbetinde kâr nisbeti de artmış, mahdut gelirli memur ve ücretlilerin maaş ve ücretleride artırılmıştır.

Bu bakımdan halkımızın ilâç almakta iştirâ gücünün üstünde bir meblâğ ödemeğe zorlanması gibi bir iddia vârid olamaz. Esasen fakir halkın tedavisi devlet sağhk müesseselerinde bedava olarak yapılmakta, işçi ve hizmetlilerin tedavileri ise bağı buldukları müesseselerce parasız olarak temin olmaktadır.

Son defa İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı bir istatistiğe göre halkımızın vasati olarak ayhık kazancının binde dokuzunu ilâca verdiği tesbit olunmuştur.

Bu ise aile bütçesinin çok cüz'i bir miktarını teşkil eder. 1939 yılındanberi ilâç fiyatlarındaki tahavvüller şöyle hülâsa olunabilir:

1939 da 100 kuruş olan bir ilâcın fiyatı 1946 yılında yapılan devalüasyon ile yerli müstahzarlarda, 125; yabancı müstahzarlarda ise 148 kuruşa çıkmıştır. 1954 yılına kadar bu fiyatlar sabit tutulmuş, 1955 yılında yerli ilâçlarda 125 kuruşa satılan bir ilâcın fiyatı 137 kuruşa yükselmiş, yabancı ilâç fiyatlarında ise bir değişiklik olmamıştır.

1958 yılında tatbik edilen kambiyo satış primi dolayısı ile yerli müstahzarlarda bu fiyat 247 kuruşa, yabancı müstahzarlarda ise 471 kuruşa yükselmiş bulunmaktadır. Bu hale göre yerli ilâç fiyatlarında 20 senelik bir devre zarfında 1,5; yabancılarda ise vasati olarak 3,5 misli bir artış olmuştur.

Vekûletimizin son defa aldığı tedbirleri 1216 sayılı karar müvâcehesinde % 15 ve ayrıca hayatî ehemmiyeti haiz tıbbî müstahzarların gümrük resimlerinin indirilmesiyle % 13 ve buna ilaveten tıbbî müstahzarların sif bedellerinin indirilmesi suretiyle de cem'an vasati olarak % 40 nisbetinde tenzilât sağlanmışır.

Bu hale göre ilâç fiyatlarında, hiçbir zaman, normal icaplar üstünde bir artış vukua gelmemiş ve ilâç fiyatlarının halkın satınalma gücünü aşacak bir seviyeye çıkmasına meydan verilmemiştir.

Eczane Sahibi Meslektaşlara :

Majistral tarifinin (2.12.1958) (30.3.1959) (20.4.1959) ve (30.6.1959) tarihli süplemanları zamanında ve ayrı ayrı olarak depolar vasitasile eczanelere dağıtılmışır

Yapılan mürzaatlardan bazı eczaneler tarafından alınmadığı anlaşılmaktadır.

Dört süpleman bir arada yeniden bastırılmışır. İsteyenlerin (5) lira mukabilinde Merkez Heyetinden aldırılmaları rica olunur.

Merkez Heyeti